

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 27 (1664) Аўторак, 3 красавіка 1962 года Цана 4 кап.

Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Савецкага Саюза

АД ТРЭЦЯГА УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА КАМПАЗІТАРАЎ СССР

Дэлегаты Трэцяга Усеаюзнага з'езда кампазітараў СССР шлоць гарачае прытанне роднай Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе лейніскаму Цэнтральнаму Камітэту.

Мы, прадстаўнікі многанацыянальнага калектыву савецкіх кампазітараў і музыкантаў, сабраліся ў сталіцы нашай Радзімы для таго, каб падвесці абы-чкі творчай работы за апошнія гады, усебакова аб-меркаваць нарэшце задачы, якія стаяць перад савецкім музычным мастацтвам.

Вялікае шчасце — жыць і працаваць у нашы дні, калі светлы заранак камунізму ўзімаецца над неаб-сяжымі прасторами магутнай Савецкай дзяржавы, асветлюючы шлях у будучыню. Мудрыя прадвызнач-ненні ХХІІ з'езда Камуністычнай партыі натхняюць нас, як і ўсіх савецкіх людзей, на творчую працу, выклікаюць жаданне працаваць лепш, больш і больш плённа.

З глыбокай удзячнасцю ўспрымаюць савецкія кампа-зітары і музыканты прытанне ЦК КПСС Трэцяму Усеаюзнаму з'езду кампазітараў СССР, у якім дадзена высокая ацэнка дасягненняў савецкай му-зыкі і выказана ўдзячнасць у новыя творчыя пе-рамогах. З'езд запэўніў Цэнтральны Камітэт, што савецкія музыканы працягнуць давер'е партыі і аддадуць усе свае сілы, здольнасці і веды буда-ўніцтву музычнай культуры камунізму.

Мы заўсёды адчуваем клопаты партыі, якая вядзе нас па лейніскім шляху, падтрымлівае ўсё кашто-вае, прадзівае і зацвярджае ў нашай творчасці. Са-вецкая музыка на працягу ўсёй сваёй гісторыі раз-вівалася як арганічная частка сацыялістычнай ку-льтуры. Лепшыя творы савецкай музыкі атрымалі шы-рокае прызнанне ў нашай краіне і за рубяжом, не-сучаснаму свету высокія і высакародныя ідэі са-цыялістычнага гуманізму.

Нас глыбока радуе і натхняе ўвага, якая нададзена мастацтву ў новай Праграме КПСС — Камуні-стычным маніфэсце нашай эпохі. Мы лічым ганаро-вым абавязкам удзельнічаць сваёй творчасцю ў вы-хаванні новага чалавека камуністычнага грамадства, у фарміраванні яго ідэяў пераможнага, мараль-нага і эстэтычнага ідэалаў. Барцаць за перамогу но-

вага, камуністычнага, яркае, прадзівае ўвасабленне вобразу сацыялістычнага сучаснасці, гераічнай працы савецкіх людзей складаюць галоўную задачу музы-чнай творчасці.

Па меры ўзмацнення ролі мастацтва ў жыцці бу-дучыню камуністычнага грамадства ўзрастаюць і патрабаванні да яго. Толькі тое мастацтва вярта-е наша часу, якое здольна па-сапраўднаму хваляваць, захапіць чалавека, узбагаціць яго духоўны свет, пры-несці высокае эстэтычнае задавальненне. Змагаючы-ся за ідэю чысціны, мастацтву дасканаласць са-вецкай музыкі, мы будзем неспрымлімымі да лю-бых праяў машынальнага безгустоўнасці, рамеціства, фармальнага псеўдаавадарства. Мы бачым сваю задачу ў тым, каб і далей умацоўваць сувязь з жыц-цём народа, развіваць наш мастацтва сацыялістыч-нага рэалізму на аснове камуністычнай ідэянасці і народнасці.

На шляху да камунізму ўмацоўваецца дружба на-родаў Савецкага Саюза, усё больш збліжаюцца і ўзаема ўзбагачаюцца музычныя культуры сацыялі-стычных нацый. Абавязак савецкіх кампазітараў і музыкантаў — усмерна развіваць і падтрымлі-ваць новыя традыцыі ў музыцы народаў нашай краі-ны, народнаму агульнаму для ўсіх нацыянальных культур сацыялістычным зместам.

Важнейшым абавязкам Саюза кампазітараў з'яў-ляецца актыўны ўдзел у ажыццяўленні велічнай за-дзкі стэтычнага выхавання народа. Кожны кампазі-тар і музыкант павінен унесці сваю долю ў гэ-тую вялікую і высакародную справу.

Стварэнне вялікага ўсёнараднага мастацтва каму-нізму, прасікутка глыбокай ідэянасці, аптымізму і жыццёва-радыснасці — такая тая будучыня ўсёй твор-чай сілы нашай інтэлігенцыі.

Мы запэўніваем Цэнтральны Камітэт партыі ў тым, што будзем і надалей настойна працаваць на кар-ысць нашай Радзімы і яе вялікага народа — бу-дучыню камунізму.

Слава Камуністычнай партыі Савецкага Саюза!
Слава яе лейніскаму Цэнтральнаму Камітэту!

У Вялікім Крамлёўскім

31 сакавіка ў Вялікім Крамлёў-скім палацы адбылося заключнае пасяджэнне Трэцяга Усеаюзнага з'езда кампазітараў.

На працягу шасці дзён дэле-гаты з'езда абмяркоўвалі даклад першага сакратара праўлення Саю-за кампазітараў СССР Ц. Н. Хрэннікава «Да музычнай куль-туры камунізму», даклад цэнтраль-най рэвізійнай камісіі.

Удзельнікі з'езда з вялікім на-тхненнем прынялі пісьмо Цэнтраль-наму Камітэту Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

З заключнай прамовай на з'е-зде выступіў сакратар праўлення Саюза кампазітараў СССР Д. Б. Кабалеўскі. Ён коратка падеў вы-нікі работы, гаворыў аб натхняю-чым значэнні для далейшай твор-часці прытанення ЦК КПСС, пажа-ддзі новых поспехаў савецкім му-зыкантам.

На з'ездзе былі выбраны новы састав праўлення і цэнтральная рэвізійная камісія Саюза кампазі-тараў СССР.

У гонар заканчэння з'езда ў Георгі-ўскай зале Вялікага Крамлёўска-га палаца прэзідыум з'езда наладзіў прыём. Натхнёныя прытан-нем ЦК КПСС, звернутым да з'езда, кампазітары, музыканты, му-зыканы, зарубежныя госці з'езда гарача віталі прыйшоўшых да іх таварышаў Л. І. Бржэ-нева, Ф. Р. Казлова, А. М. Касягі-на, О. В. Куціна, А. І. Мікаева, Д. С. Паляйскага, М. А. Суслана, М. С. Хрушчова, П. Н. Дзмічова, Л. Ф. Ільічова, Б. М. Панамарова.

Да прысутных з кароткай пра-мовай звернуўся Ц. Хрэннік. Ён гаворыў, што ІІІ Усеаюзнага з'езд кампазітараў прадэманстра-ваў новыя вялікія поспехі ў раз-віцці савецкай музычнай творчасці. Гэтыя поспехі звязаны з тымі клопатамі і той увагай, якія прая-ўляюць аб нас пастаянна Камуні-стычная партыя і Савецкі ўрад. У адказ на гэтыя клопаты і сэрдач-ную ўвагу мы будзем пастаянна памяжаць дасягненні нашага му-зычнага мастацтва, з гонарам вы-конваць тыя задачы, якія паставі-ла перад намі партыя.

Здзяўціў у гонар Камуністыч-най партыі Савецкага Саюза, у гонар лейніскага Цэнтральнага Камітэта прысутныя сустракаюць бурнымі аплашчэннямі.

На прыёме выступілі: ад кампа-зітараў Расійскай Федэрацыі — Д. Штакоўч, ад кампазітараў Украіны, Беларусі і Малдавіі — К. Данькевіч, ад кампазітараў Азербайджана, Арменіі і Грузіі — А. Манаварыян, ад кампазітараў рэспублік Сярэдняй Азіі і Казах-стана — К. Кужам'яраў, ад кампа-зітараў Латвіі, Літвы і Эстоніі — Э. Балыс, ад кампазітараў аўта-номных рэспублік Расійскай Федэ-рацыі — Н. Жыганяў, кампазітары В. Салаў'еў-Сядой, Ю. Шапорын.

Яны абясцільлі тосты за росквіт нашай Радзімы, за непарушную дружбу народаў Савецкага Саю-за, за мір і дружбу паміж народа-мі нашай планеты, за вялікае шматнацыянальнае савецкае ма-стацтва, за вялікі рускі народ, за ўсе народы савецкай зямлі.

Дружалюбныя тосты з пажадан-нем поспехаў савецкім кампазіта-

рам абвясцілі зарубежныя госці з'езда — В. Добіях (Чэхаслава-кія), Ж. Леон (Францыя), Хэ Лу-цін (Кітай), Д. Мойтра (Індыя), З. Ванча (Румынія), Н. Нотан (Італія), Ф. Куцэў (Беларусія), С. Гачык-Сумла (Манголія), М. Вук-драгавіч (Югаславія), Р. Дэфсе (Бельгія), До Нгуан (В'етнам), М. Мамія (Японія), Г. Тыяла (В'є-тнам).

Гарачымі аплашчэннямі пры-сутныя сустралі выступленне М. С. Хрушчова.

М. С. Хрушчоў павішчаў са-вецкіх кампазітараў з поспехамі іх творчасці, ён гаворыў аб той рад-дасці, якую прыносіць музыка ўсім людзям, адначасна вялікую ролю музыкі ў будаўніцтве каму-нізму. М. С. Хрушчоў абвясціў тост за новыя дасягненні савецкай музычнай творчасці, за тое, каб музыка яшчэ лепш служыла наро-ду, каб яна дапамагла жыццю і працаваць.

Кожная сустрачка кіраўнікоў Ка-муністычнай партыі і Савецкага ўрада з прадстаўнікамі мастацкай інтэлігенцыі выліваецца ў неза-быўнае свята.

Такім святам стаў і прыём у го-нар Усеаюзнага з'езда кампазі-тараў. Ён яшчэ раз прадэманстра-ваў, што савецкае мастацтва кары-стаецца гарачай любоўю і пад-трымкай народа, Камуністычнай партыі, яе Цэнтральнага Камітэта. Мастацкая інтэлігенцыя імкнецца зрабіць усё, каб апраўдаць высо-кае довер'е партыі, актыўна, усімі сіламі дапамагаць ёй у камуні-стычным выхаванні працоўных, у будаўніцтве камунізму.

МОВА МУЗЫКІ — МОВА МІРУ

АДКРЫЦЯ ІІ МІЖНАРОДНЫ КОНКУРС ІМЯ П. І. ЧАЙКОўСКАГА

Вельмі шчырую, глыбока чала-вечную музыку П. І. Чайкоўскага любяць мільёны людзей на ўсім зямным шары. Адлюстраваннем гэтай любі, павагі, захаплення геніем кампазітара з'явілася ўра-чыстае адкрыццё Другога Міжна-роднага конкурсу прынца Між-народнага, які носіць імя Вялікага музыканта. Шэсць тысяч амагаў музыка прыйшлі і красавіка ў Крамлёўскі Палац з'ездаў, каб разам з маладымі ўдзельнікамі конкурсу, сусветна вядомымі музыкантамі — членамі журы — раздзяліць радасць гэтага цудоўнага свята мастацтва.

На ўрачыстай шчыроні ад-крыцця Другога Міжнароднага конкурсу прысутнічалі таварышы Ф. Р. Казлоў, А. М. Касягін, А. І. Мікаев, Д. С. Паляйскага, М. С. Хрушчоў, В. В. Грышын, П. Н. Дзмічова, Л. Ф. Ільічова, В. І. Па-намароў, А. Н. Шапелін.

Адкрываючы ўрачысты сход і вітаючы ўдзельнікаў і гасцей кон-курсу, міністр культуры СССР К. А. Фурцава гаворыць:

— Мы вельмі рады гэтай суст-рэчы, яе высакароднай прычыне, мы з нецярпеннем чакалі яе і стар-анна рыхтаваліся да яе.

Наша сённяшняя ўрачыстае па-сяджэнне, як і ўвесь конкурс, ас-ветлена імем Патры Ільіча Чай-коўскага. Нашы думкі зноў звер-нуты да гэтага геніяльнага руска-га музыканта. Мы думаем аб пры-гажосці і велічы яго мастацтва, поўнага любі да жыцця, да лю-дзей. Стварэння ім творы на-столькі глыбокія і цудоўныя, што кожнае новае пакаленне знахо-дзіць у іх свой сэнс і сваю пры-гажосць. Мастак-гуманіст, верны прынцыпам рэалізму і народнасці, Чайкоўскі сцярадаў сваім ма-стацтвам веліч чалавечага духа, веру ў жыццё, ў дабро і пры-гажосць. Якую б грань творчасці Чайкоўскага мы ні разглядалі, кампазітар заўсёды паўстае жы-вым, сучасным.

Больш месяца працягнуцца ў Маскве музычны форум маладых выканаўцаў з розных краін. Ня-хай жа ў свеце гукаць кароўныя гукі музыкі, якія ўсталяваюць раз-дасць жыцця на зямлі, так цудо-ўна ўлаваюцца ў агульнае сім-валізацыю за мір, шчасце і дружбу паміж народамі!

Слова атрымлівае старшыня ар-ганізацыйнага камітэта конкурсу імя Чайкоўскага кампазітар Д. Д. Штакоўч.

Як музыкант я шчаслівы, як са-вецкі грамадзянін я ганарусь тым, што мая краіна склікала і сар-дэчна прымае ў сталіцы такіх прад-стаўнічых і паважаных срод му-зыкантаў, гаворыць ён. Я чалавек свайго часу і радуюся таму, што конкурс імя Чайкоўскага духам сваім і накіраванасцю сцярадае высакароднейшы ідэал, блізка і ўсяму прагрэсіўнаму чалавечтву.

Мы павінны заўсёды памятаць не толькі аб эстэтычным, але і грамадскім значэнні музыкі. Я хачу сказаць гэта іменна сёння як пажаданне маладым талена-вым музыкантам, якія выходзяць на дарогу вялікага мастацтва.

Я жадаю вялікага творчага по-спеху кожнаму ўдзельніку кон-курсу! — заключыў сваю прамову Д. Штакоўч.

Сардэчна сустралі прысутныя выступленні членаў журы кон-курсу прафесара Парыжскага кансер-ваторыі Марыса Марашаля і вядо-мага румынскага дырыжора Джо-ражэ Джаржэска.

У зале гукаць цёплыя словы прытанення маладым удзельнікам конкурсу. Іх прыслаў лаўрэат І Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага Ван Кліберн, тэлеграму якога зачытаў член журы кампазітар В. Власоў.

І Міжнародны конкурс імя П. І. Чайкоўскага адкрыты! Прысутным быў паказан балет Чайкоўскага «Лебядзінае возера».

Урачысты сход і вітаючы ўдзельнікаў і гасцей кон-курсу, міністр культуры СССР К. А. Фурцава гаворыць:

— Мы вельмі рады гэтай суст-рэчы, яе высакароднай прычыне, мы з нецярпеннем чакалі яе і стар-анна рыхтаваліся да яе.

Наша сённяшняя ўрачыстае па-сяджэнне, як і ўвесь конкурс, ас-ветлена імем Патры Ільіча Чай-коўскага. Нашы думкі зноў звер-нуты да гэтага геніяльнага руска-га музыканта. Мы думаем аб пры-гажосці і велічы яго мастацтва, поўнага любі да жыцця, да лю-дзей. Стварэння ім творы на-столькі глыбокія і цудоўныя, што кожнае новае пакаленне знахо-дзіць у іх свой сэнс і сваю пры-гажосць. Мастак-гуманіст, верны прынцыпам рэалізму і народнасці, Чайкоўскі сцярадаў сваім ма-стацтвам веліч чалавечага духа, веру ў жыццё, ў дабро і пры-гажосць. Якую б грань творчасці Чайкоўскага мы ні разглядалі, кампазітар заўсёды паўстае жы-вым, сучасным.

Больш месяца працягнуцца ў Маскве музычны форум маладых выканаўцаў з розных краін. Ня-хай жа ў свеце гукаць кароўныя гукі музыкі, якія ўсталяваюць раз-дасць жыцця на зямлі, так цудо-ўна ўлаваюцца ў агульнае сім-валізацыю за мір, шчасце і дружбу паміж народамі!

Слова атрымлівае старшыня ар-ганізацыйнага камітэта конкурсу імя Чайкоўскага кампазітар Д. Д. Штакоўч.

Як музыкант я шчаслівы, як са-вецкі грамадзянін я ганарусь тым, што мая краіна склікала і сар-дэчна прымае ў сталіцы такіх прад-стаўнічых і паважаных срод му-зыкантаў, гаворыць ён. Я чалавек свайго часу і радуюся таму, што конкурс імя Чайкоўскага духам сваім і накіраванасцю сцярадае высакароднейшы ідэал, блізка і ўсяму прагрэсіўнаму чалавечтву.

Мы павінны заўсёды памятаць не толькі аб эстэтычным, але і грамадскім значэнні музыкі. Я хачу сказаць гэта іменна сёння як пажаданне маладым талена-вым музыкантам, якія выходзяць на дарогу вялікага мастацтва.

Я жадаю вялікага творчага по-спеху кожнаму ўдзельніку кон-курсу! — заключыў сваю прамову Д. Штакоўч.

Сардэчна сустралі прысутныя выступленні членаў журы кон-курсу прафесара Парыжскага кансер-ваторыі Марыса Марашаля і вядо-мага румынскага дырыжора Джо-ражэ Джаржэска.

У зале гукаць цёплыя словы прытанення маладым удзельнікам конкурсу. Іх прыслаў лаўрэат І Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага Ван Кліберн, тэлеграму якога зачытаў член журы кампазітар В. Власоў.

І Міжнародны конкурс імя П. І. Чайкоўскага адкрыты! Прысутным быў паказан балет Чайкоўскага «Лебядзінае возера».

Узнагароджанне артыста

Народнага артыста СССР П. С. Малчанова добра ведаюць ама-тэры тэатра нашай рэспублікі. Воб-рэзы, створаныя артыстам, недоў-жа запамінаюцца глядачам. У су-вязі з шасцідзесяцігоддзем з дня нараджэння і за заслугі ў развіцці савецкага тэатральна-га мастацтва Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР П. С. Малчануў узнагароджаны Гана-роўай граматай Вярхоўнага Са-вета Беларускай ССР.

ІІ з'езд журналістаў Беларусі

Учора ў Мінску адбыўся ІІ з'езд журналістаў Беларусі. Дэлегаты з вялікім уздымам выбралі ганаровы прэзідыум з'езда ў складзе Прэзідыума ЦК КПСС.

Сакратар ЦК КПБ таварыш В. Ф. Шаўра зачытаў прытанне Цэнтральнага Камітэта КПБ з'езду беларускіх журналістаў.

З'езд абмеркаваў справазда-чы праўлення Саюза журналі-стаў (дакладчык тав. Кляцкоў Ф. Я.) і рэвізійнай камісіі (да-кладчык тав. Мінаў В. А.).

З прамовай на з'ездзе выступі-ў загадчык аддзела прапаган-ды і агітацыі ЦК КПБ таварыш М. Ф. Капч.

У рабоце з'езда прынялі ўдзел сакратар праўлення Саю-за журналістаў СССР таварыш Буркоў В. С. і госці з раду братніх рэспублік.

Выбран новы састав праўлен-ня Саюза журналістаў БССР і рэвізійнай камісіі.

У кніжцы не знойдзеш прозвішча чалавека, які яе друкаваў. А шкада. Колькі чытачоў і аўтараў сказалі б шчырае дзякуй друкару Мінскага паліграфічнага камбіната імя Якуба Коласа Івану Міляўскаму за яго цудоў-ную работу.

НА ПЯРЭДНІ РУБЕЖІ!

АГУЛЬНЫ СХОД КІНАРАБОТНІКАЎ БЕЛАРУСІ

Якія задачы стаяць перад бе-ларускімі кінематографістамі ў святле праграмы камуністычна-га будаўніцтва ў нашай краіне, што неабходна зрабіць для та-го, каб палепшыць выпуск но-вых кінафільмаў у рэспубліцы? Аб гэтым ішла прычыноўная размова на агульным сходзе кі-нарабятнікаў Савецкай Белару-сі. З дакладам «XXII з'езд КПСС і задачы далейшага раз-віцця беларускага савецкага кі-намастацтва» выступіў старшы-ня арбюрора Саюза кінематографі-стаў БССР, народны артыст рэспублікі Ул. Корш-Саблін.

— Кінамастацтва заклікала быць, — гаворыць даклад-чык, — крыніцай радасці і глы-бокага натхнення для мільёнаў савецкіх людзей — будаўнікоў камунізму, яно павінна духоўна ўзбагачаць і выхоўваць чалаве-ка.

За апошнія гады савецкая кі-нематографія дамаглася знач-ных поспехаў. Многія яе творы атрымалі прызнанне савецкага народа, яны адзначаны высокі-мі ўзнагародамі на міжнарод-ных кінафэстывалах.

Што ж стварылі за апошні час беларускія кінематографі-сты? Летас на студыі «Беларусьфільм» у асноўным сіламі маладых рэжысёраў быў пастаў-лен фільм «Апавяданні пра юнацтва», які з поспехам дэман-страваўся на экране. Малады рэжысёр В. Винаградцаў нядаў-на зняў на сучасным матэрыя-ле фільм «Дзень, калі спыніў-ся трыццаць год». Рэжысёр Л. Голуб зачынае работу над фільмам «Вуліца маладога сьм-на».

Разам з тым, гаворыць да-кладчык, у рабоце студыі «Бе-ларусьфільм» у 1961 годзе бы-лі прыкрыя памылкі і няват-ны зрывы. Да іх у першую чар-гу трэба аднесці няўдачу з паста-ўленага фільма «Нашчадкі Ма-нара Маркаўца». Гэты хвалю-ся тая няўдача, бо гэты твор пры-свячаў жыццю рабочых Мін-скага аўтазавода. Вываваем у прыватнасці, пачынаючы з аўта-рара сцэнарыя А. Гарудзіным і рэ-жысёрам П. Васільевым. Ул. Корш-Саблін лічыць таксама і сябе як выканаўца мастацкага кі-раўніка студыі.

Студыя «Беларусьфільм» не мае цвёрдага і ідэяна накіравана-га тэматычнага плана. Не вы-рашана сцэнарная праблема. Ад-чуваецца недахоп вопытных рэ-жысёраў.

Вялікую ўвагу дакладчык удзільні ўзятаму на ІV плену-ме аркамітэта Саюза работні-каў кінематографіі СССР пы-танню пра адляжэнне творчага працэсу ад вытворчасці. Нельга мірыцца, сцяраджаць ён, з та-кім становішчам, калі напісан-не літаратурнага і рэжысёрска-га сцэнарыя абумоўліваецца тэрмінамі выканання вытворча-га плана кінастудыі.

У калектыву студыі «Беларусьфільм», гаворыць далей Ул. Корш-Саблін, у апошні час удзілося многа маладых творчых работнікаў — рэжысёраў, апэ-ратараў, мастакоў. З іх створа-на маладзёжнае аб'яднанне. Прыток маладых творчых сіл дае падставу спадзявацца, што студыя здолее рашуча палеп-

шчыць сваю дзейнасць. Трэба толькі ўважліва і клопатліва дапамагаць маладым кадрам і ўмець спалучаць іх работу з вопытам майстроў старажынага пакалення.

Затым дакладчык прааналі-заваў справы на студыі навуко-ва-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў. Гэтая студыя выпусціла летась нама-ла твораў, у якіх паказана і наша гісторыя і наш сучаснік — стваральнік камуністычнага грамадства. Сярод іх «Цытадэль славы», «Яны ідуць першымі», «Дачка партыі», «Маладыя ку-курузаводы», «Кандрат Крапі-ва», «Песні Дзвіны» і інш. Шмат чаго ў гэтых фільмах своеасабытага па задуме і вы-рашэнню, але ёсць многа і спрэчнага.

На студыі мелі месца і сур-эзныя недахопы. Пацярпела няўдачу паўметражны шыро-каэкранная карціна «Песні ро-днага краю», забракаваны і не выпушчаны на экраны кіна-фэстывал «У палоне рэчаў». Хроніка не заўсёды бывае апэ-ратыўнай.

Далей дакладчык спыніўся на дзейнасці арбюрора Саюза кінематографістаў БССР. Пера-лічыў рад карысных мера-прыемстваў, якія ажыццявіла арбюрора, Ул. Корш-Саблін зра-чыў самакрытычны вывад, што ўвогуле саюз яшчэ не стаў цэнтрам творчай думкі, не здо-леў умацаваць прычыноўную і актыўную барацьбу за выра-шэнне асноўных пытанняў кі-намастацтва.

У заключэнне дакладчык за-клікаў работнікаў беларускай кінематографіі адлюстроўваць у сваіх творах вялікі подзвіг на-шых сучаснікаў, ствараць філь-мы, якія б дапамагалі выхаван-ню працоўных у духу аднаса-ці ідэям марксізма-ленінізма.

Па дакладу разгарнуліся га-рачыя спрэчкі, жывы абмен думкамі. Паранейшаму ўсіх хваліла сцэнарная праблема. І гэты не выпадак, бо ад яе сцэ-нарныя і ад самой кінадрама-тургі перш за ўсё залежыць якасць, а значыць, і поспех но-вых фільмаў. Як жа абстаць справы са сцэнарнымі на студыі «Беларусьфільм»? Пра гэ-та гаварыў пачынальнік сцэна-рыя аддзела пісьменнік М. Лу-жанін.

— Толькі за апошнія шэсць месяцаў, — сказаў ён, — мы заключылі восем умоў з аўта-рамі. На падставе гэтых умоў ужо чатыры сцэнарыі атрымалі сваё вытворчае жыццё.

Павінен сказаць, запэўніў М. Лужанін, што ў сучасны мо-мант студыя забяспечана ў дас-тактавой колькасці літаратур-ным матэрыялам. Чакаем яшчэ цэлы рад новых сцэнарыяў. Але праца над сцэнарнымі па-трабамі пастаянных кантактаў з рэжысёрамі. Нахай сцэнарый будзе і вельмі добры, але калі няма сапраўднага мастана-рэ-жысёра, дык усё намаганні зрабіць высокамастацкі фільм будзь марнымі. У нас не хапае кінарэжысёраў і з гэтай пры-чыны многія сцэнарыі ўсё яшчэ немагчыма запусціць у вытворчасць.

Варта падаумаць і пра тое, ка-б гаворыць далей прамоўца, ка-б

стварыць на студыі спецыяльны штат кінадраматургаў, які б звяртаўся да найбольш важных і актуальных тэм нашай сучас-насці.

Кінадраматургі і рэжысёры М. Фігуроўскаму не ўсё спада-балася ў прамове М. Лужаніна, ён усю іншай думкай аб сцэна-рыях справах на студыі «Беларусьфільм». Паводле слоў М. Фігуроўскага, існуючая сістэма падрыхтоўкі сцэнарных будучы-цаў у нас на сучасным самапэ-ку, па прычыну: прыносяць сцэнарны — зрабілі фільм, не прыносяць — не зрабілі. А хі-ба можна лічыць нармальным тое, што кожны твор кінадрама-тургі павінен зацвярджацца мнствам розных інстанцый пе-рад тым, як яго запускаяць у вытворчасць? Але самае галоў-нае — паспрабуйце пасля гэтага знайсці, хто адказвае за даклад-насць і якасць сцэнарыя? Ці не таму, што вельмі многія зац-вярджалі сцэнарны «Нашчадкі Макара Маркаўца» і амаль ні-хто не ёсць за яго поўную адка-насць, мы так і не ўбачылі на экране карціны аб беларускім рабочым класе. У сувязі з гэ-тым, працягвае прамоўца, трэ-ба ў першую чаргу павысіць ад-казнасць дырэктры кінастудыі за выпуск кінапрадукцыі.

М. Фігуроўскі прапанаваў пе-рабудаваць работу сцэнарнага аддзела, дамагчыся такога ста-новішча, каб той ці іншы яго рэдактар быў «прымацаваны» да канкрэтнага сцэнарыста і рэ-жысёра-пастановаўшчыка карці-ны. І ўжо ўсе яны разам павін-ны ўдзельнічаць ва ўсім твор-чым працэсе нараджэння буду-чага кінатвора. Іменна рэдактар стане не толькі дапаможнікам і сярбам рэжысёра, але і непар-эрым крытыкам яго работы. Пры такой паставоўцы справы нашы творчыя планы будучы-зусім рэальнымі і здзяйснен-нымі. Няма патрабы, гаворыць М. Фігуроўскі, аддзяляць студыю ад фабрыкі, г. зн. творчы працэс ад вытворчага. Такое рацённе было б дачасным і проста незразумелым.

К. Губарэвіч у сваім выступ-ленні гаварыў пра апошнія ра-боты Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-да-кументальных фільмаў. Ён кі-нуў падзрок у адрас Саюза ра-ботнікаў кінематографіі БССР, які ні разу не абмяркоўваў твор-часць беларускіх дакументалі-стаў. У саюзе не праводзіцца грамадскія прагляды твораў да-кументальнага кіно.

Далей прамоўца папрабаваў спыніцца на паказаным удзельнікам сходу новым ма-стацкім фільме «Дзень, калі спы-наўся трыццаць год». К. Губарэвіч не задавальняе твор-чая канцэпцыя гэтага фільма, пабудаванага да таго ж па за-даданай схеме. Каштоўнасць гэтай карціны — толькі ў тым, што яна выявіла маладога здымачнага рэжысёра В. Винаграда-ва.

Кінаартыст В. Паначоўны расказаў пра тры пянаксіі, з якімі заўсёды сутыкаюцца ма-ладзья выхаванцы Усеаюзнага дзяржаўнага інстытута кінема-таграфіі, накіраваны на рабо-ту ў Беларусь. Справа ў тым, што ім рудка даецца магчы-мае здымаць у новых карці-нах. У большасці нашы рэжысё-ры, калі падбіраюць здымач-ныя групы, арыентуюцца на маскоўскіх артыстаў, а мала-дыя кінаакцёры нашай рэспуб-лікі не запрашаюць для выка-

ЗАХАПЛЯЕМСЯ ГЕРАІЧНЫМІ СПРАВАМІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

На працягу трох дзён у Мін-ску знаходзілася дэлегацыя ра-ботнікаў Міністэрства асветы і культуры Народнай Рэспублікі Балгарыі на чале з намеснікам міністра Мічэ Чэрневым. Госці з Балгарыі знаёміліся з пастаноў-кай прафесіянальна-тэхнічнай адукацыі ў навуковых устано-вах горада і работай Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесіянальнай адукацыі Бе-ларусі. Перад ад'ездам у Ленінград Мічэ Чэрнеў заявіў карэспандэ-ру БЕЛТА:

— Мы ў захапленні ад гасці-насці, аказанай нашай дэлегацы-і ў Мінску. Тут мы здолелі пазна-міцца з пастаноўкай прафесія-нальна-тэхнічнай адукацыі і зна-йсці многа новага і карыснага для нас.

Знаёмчыцца з экспанатамі му-зеяў, не можам не захапіцца ге-раічнымі справамі беларускага народа. Паўчыце ўдзячнасці і пава-гі ўдзякае подзвіг брацкага на-рода ў гады Вялікай Айчыннай вайны, калі сотні тысяч белару-скіх партызан змагаліся з гітле-раўскімі акупантамі.

У заключэнне Мічэ Чэрнеў па-жадаў дружалюбнаму народу Бе-ларусі вялікай поспехаў у буда-ўніцтве камунізму.

ЯК У ЗАЧАРАВАНЫМ КОЛЕ

Працягваем размову аб тэатральным мастацтве.

Аб тым, што пера- шкаджае творчаму росту маладых артыстаў, гаворыць у сваім артыкуле М. Казінін (Магілёўскі тэатр). Журналіст А. Гарэлік (Бабруйск) узнімае пытанні абслугоўвання сельскага глядача.

Наступнае слова — народнай артыстыцы СССР Л. Александровскай.

Я ўвясліла саму за гаворкі пра тэатральнае мастацтва, што ідзе на старонках газеты «Літэратура і мастацтва». Пашукі найлепшых шляхоў стварэння на сцэне ярка і пераканаўчых вобразу людзей асабліва цікавіць нас, акцёрку. Бо менавіта мы даносім да глядача ідэі і мастацкі змест п'есы, нас бачыць глядач на сцэне, мы сваёй іграй прымушваем яго хваляцца, абураліся, перажываць, захапляцца, спрачацца, думаць...

А вы, спадарожніцы, падымае гледзячы на і абавязкі. Калі такое здарэцца, значыць штосьці намі недароблена, недодзгана, неадшліфавана, значыць мы дэзэці сфальшывілі, дэпусцілі творчы бран.

Гэтае цяжкае і прыкрае пачуццё непаўнаціннасці зробленага добра знаёмае акцёрам і старэйшым, і маладым пакаленням.

Я — малады акцёр: у тэатры працую пяты год. Мае сябры па калектыву — Т. Пенасіч, Э. Копычэва, Г. Кузьменка, М. Беражнік, М. Мацюшэўскі, І. Похліл, Л. Закаханскі, А. Горленка і іншыя і таго менш — па дватры сезоны. Безумоўна ў нас узнікае шэраг пытанняў, якія глыбока хваляюць нас. Гэтымі хваляваннямі і хочацца падзяліцца з чытацямі газеты.

Мінуў той час, калі малады акцёр, стаўшы членам тэатральнага калектыву, гадамі чакаў ролі. Малады член тэатра даводзіцца скардзіцца зусім на адваротнае.

У сваім артыкуле, надрукаваным у газеце, народны артыст БССР Ц. Сяргейчык прыводзіць прыклад, калі аднаму з маладых акцёрку тэатра імя Я. Коласа пашанцавала сыграць за два сезоны аж шаснаццаць ролей. Прызнаюся, калі я чытаў адвадзенае месца артыкула, мне дужа здзівіла гэтае слова — пашанцавала, напісане рукой вопытнага, сталага майстра нашай сцэны. Мы надзвычай добра ведаем, што азначае гэтае пашанцавала. Тут мы хутчэй пагодзімся з думкай артыста Гомельскага абласнога драматычнага тэатра Р. Суворова, які пісаў, што «непаспяшная праца ніколі не прыводзіць да гарманічнага развіцця арганізма». А што шаснаццаць ролей за два сезоны праца яна непаспяшная, Ц. Сяргейчыку, напэўна вядома лепш, чым нам.

Гэта зусім не значыць, што я і мае сябры шукаем на сцэне лёгкага хлеба. Але ўсё ж такія колькасці ролей — ненармальнае з'ява. Мне ўспамінаюцца гады вучобы ў Мінскім тэатральна-мастацкім інстытуце. Часта гэты напамінак выклікае адчуванне горчых. Як непадобна тое, што было ў сценах інстытута з тым, што сустракае выпускніка ў сценах тэатра.

У інстытуце — прыгожы, узровень і правільныя словы аб мастацтве, аб высокім прызначэнні акцёра, аб яго цяжкай, складанай, але затое вышэйшай і пачэснай працы. Дыпламны спектакль рытуецца паўгода, а часам і цэлы год.

І вось выпускнікі інстытута прыходзіць у тэатр, прыходзіць з самымі лепшымі намерамі — служыць вялікай справе мастацтва. Маладому акцёру даюць ролю, якую трэба падрыхтаваць за... адзін-два месяцы! А тут яшчэ падцінуць адзін-два ўвядзілі і ад самых лепшых намераў не застаецца і следу. Калі ж акцёр ланца спаспаліцца на тое, што ў інстытуце, маўляў, гэтаму не вучылі, яму за-

вучаюць: «Пакіньце філасофстваваць! Трэба выконваць фінансавы план! Вось так!»

І калі вопытны акцёр за паўтара месяца ішчэ све-тое можа зрабіць, хача б толькі магчымае, не кажучы ўжо аб тым, каб поўнасьцю знай...ці сабе ў ролі, дык малады, як працяга, публікацыя і не робіць нават таго, што можна было б. І так на працягу першага сезона, потым другога, трэцяга і г. д. Даводзіцца адразу, у самым пачатку творчага шляху, граць дваццаць п'ес, а ў часе гастролей і ўсе трыццаць спектакляў у месяц. Асабліва цяжка становіцца ў абласных тэатрах, дзе п'есаў спектакляў — выязныя. Вось і ўважце сабе рабочы дзень акцёра. Далёка пасля поўначы вяртаецца ён з дарогі, у 11 раніцы спяшаецца на рэпетыцыю, а ў 4—5 гадзін вечара зноў збіраецца куды-небудзь ехаць. Не застаецца часу нават для работы над ролю.

А калі ж працаваць над сабой, калі ж вывучаць жыццё і людзей, чытаць кнігі, наведваць кіно і канцэрты?

Многія з маладых акцёрку, у прыватнасці, некаторыя з маіх сяброў, не маюць спецыяльнай сцэнальнай адукацыі. У абласных тэатрах гэта з'ява не рэдкая. Ім асабліва патрэбна сістэматычная праца над сабой, павышэнне спецыяльных ведаў. У нашым тэатры ў пачатку сезона былі намеры вучыць малады. Былі нават складзеныя неабліжыя планы заняткаў па сцэнальнаму майстэрству, выразнасці мовы і г. д. Есць у нашым калектыве і людзі, якія маглі многае перадаць малады. План, паўтараем, быў неабліжы, але ён застаўся толькі на паперы. То неадкладны ўвод, то выклік на тэрміновае рэпетыцыю, потым надзвычай хутка падрыхтоўка да з'яваў канікулаў школьнай спецыяльнай-казкі «Вялікі чараўнік», у якім пераважна была занята моладзь, — і ніводны заняткаў так і не адбылося.

Хутчэй выпусціць спектакль — інакш праграма невыкананне фінансаванага плана! Да гэтага звычайна прыводзіць таксама практыка? Акцёр падрыхтоўвае ролю. Спектакль карыстаецца поспехам — гэта значыць, прыносіць поўны збор. І тады пачынаецца будзучыя пагоны за «калейкай». Спектакль ідзе амаль кожны дзень, месяц, другі, трэці, нахалт таго, як круціцца зайграва плацінка, — ідзе

на і замежнай класікі. Гэта былі — «Без віны вінаватыя» А. Астроўскага і «Утаймаванне свавольніцы» В. Шэкспіра. Спектаклі гэтыя прайшлі на нашай сцэне нешта каля дзесяці разоў, у той час як «Сержант міліцыі» — больш сотні разоў! Прычына зноў та ж. «Утаймаванне свавольніцы» — спектакль складаны, і ім занята амаль уся труппа тэатра, значыць, паралельныя спектаклі не дасі. А фінансавы план націскае. Значыць — вырочай, таварыш «Сержант міліцыі!» і «Сержанта круціцца, як вуж на палатні».

Пагоны за выкананнем фінансаванага плана прыводзіць да таго, што тэатр не вядзе за сабой публіку, а паддаваецца пад густы гледча, часам далёка непатрабавальны. І там не дзіўна, што можна пачуць папрокі ў адрас акцёраў: яны, маўляў, іграюць «на гледча», спадзюцца на чыста знешні эфект.

Каго вінаваціць? Кіраўніцтва тэатра? Думаецца, што не. Яго таксама трэба зразумець. Акцёр павінен атрымаваць зарплату? Павінен. Значыць, трэба выконваць фінанс.

Нас, маладых акцёрку, такое становішча асабліва хваляе і насцярожае. За некалькі гадоў такой працы акцёр паступова прывівае чалавечы да таго, што ў кожнай (або амаль у кожнай) выкананай ім ролі ёсць сляды незавершанасці, паспешлівасці. Ён прызычываецца да думкі, што так і трэба, што іншы і працаваць неглыба. А гэта ўжо самае страшнае. Гэта вядзе да рамесніцтва, да пагібельна творчасці.

Абласному тэатру патрэбна грашовая дапамога. Гэта — жыццёвая неабходнасць. Без яе неглыба гаварыць аб творчым росце і стану лепш абласнога тэатра. Гэтую думку ўжо выказаў Б. Бур'ян, расказваючы пра становішча Браскага тэатра. Гэтай думкі прытрымліваецца і мы, работнікі Магілёўскага абласнога тэатра. Гэтым жа, безумоўна, заклапочаны і іншыя абласныя тэатры рэспублікі.

Тэатр будзе жыць. Ні кіно, ні тэлебачанне ніколі не заменіць сабой мывого кантакту паміж акцёрам і глядачом. Толькі для гэтага тэатру патрэбна ўвага і дапамога.

М. КАЗІНІН, акцёр Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра.

Летам мінулага года быў праведзены конкурс маладых выканаўцаў музычнай вышэйшай Беларусі, на ім адно з першых месцаў заняў студэнт вакальнага аддзялення Гомельскага музычнага вучылішча імя Н. Салалюскага А. Калеснін.

Надаўна фотакорэспандэнт А. Сасіноўскі пачынаў у вучылішчы і зноў А. Калеснін зноў у той час, калі ён са сваім педагогам І. Праціманам рыхтаваў новую музычную праграму.

Сорак пяць спектакляў

Калектыву Пінскага народнага тэатра паказаў працоўны горада сваю новую работу — драму К. Фіна «Затрыманні на вуліцы». Галоўныя ролі выканалі работніца фабрыкі мастацкіх вырабаў, артыстка народнага тэатра Н. Нікольская, служачы Пінскага аэрапорта Н. Болтуха, майстар швейнага ігра гарпракамбіната О. Куціца, студэнт гідромеліяраўскага тэхнікума, артыст народнага тэатра М. Еўдасін і іншыя. Рэжысёр спектакля — заслужаны дзеяч культуры БССР І. Сявольскі.

Прэм'ера прайшла з вялікім поспехам. У гэтым сезоне артысты народнага тэатра паказалі ўжо гледчам спектаклі: «Сады п'еці» па п'есе В. Маса і Н. Куцічкі і «Вечар беларускіх вадзівіляў».

Народны тэатр 45 разоў у гэтым сезоне выступіў на сценах калгасных, сельскіх клубуў і дамоў культуры Пінскага, Іванаўскага, Столінскага, Драгічынскага і Лагішынскага раёнаў.

Цяпер калектыву народнага тэатра рыхтуе да пастановаў камедыю Д. Угумова «Чмадан з наклеяй».

Сустрэча з мастакамі

Работнікі Палаца культуры прафсаюзаў сталіцы арганізавалі сустрачку рабочай моладзі з мастакамі. У гэтым калгасе «тэатр-спадарожнік», які б на клубнай сцэне паўтараў спектаклі прафсаюзаў.

Кіраваць «тэатр-спадарожнікам» узялася старэйшая артыстка Тацяна Андрэўна Бандарчык. Уздзельнікамі калгаснага тэатра сталі даглядчык кароў Васіль Шкрадзюк, даярка — былая дзесяцікласніца Л. Смак, маладая калгасніца В. Шкрадзюк, механізатар, сакратар камсамольскай арганізацыі М. Шкрадзюк і іншыя. Вырашылі паставіць спектакль «Лявоніха на арбіце» А. Макаёнка. У многіх з выканаўцаў раскрыліся пэўны таленты. Яны любяць тэатр, усведамляюць яго прызначэнне і выхавальную ролю.

Мяркую арганізавачы такі тэатр і моладзь калгаса «Гігант», дзе хутка будзе здадзена ў эксплуатацыю клуб з вялікай глядзельнай залай і ўсімі іншымі выгодамі.

Калі б кожны прафесіянальны тэатральны калектыву арганізаваў на вёсцы хоць па аднаму тэатру-спадарожніку, як гэта зрабіў Бабруйскі тэатр, карысць была б вельмі вялікая.

Мастацтва з кожным днём усё больш становіцца кіраўніцтвам рэдасці, узбагачае духоўныя скарбы чалавека — будзучыні камунізма. Жыццё патрабуе лепш задавальняць эстэтычныя патрэбы нашага сельскага глядача.

А. ГАРЭЛІК, Бабруйск.

Створаны чатыры гады назад гэты саюз амаль не ўзмяшчаў у творчых жыццё яго членаў, не ўплывае на іх работу і не думае над тым, каб агульніваць сіламі ўзняць беларускае савецкае кінамастацтва на большую вышыню. Чым жа займаецца саюз? У асноўным арганізаваў праглядзіць кінакарціны, зрэдку праводзіць лекцыі па прапаганда нашага кінамастацтва, але пакуль толькі ў Мінску, а не ў абласцях, дзе народ у гэтых лекцыях мае значна большую патрэбу.

Ф. Бондарэва лічыць, у процівагу палярэдым прамоўцам, што неглыба адлучаць творчы працэс кіно ад яго вытворчасці.

— За апошнія дзесяць год колькасць выпушчаных савецкіх кінафільмаў вырасла ў дваццаць разоў, а выпуск карцін па саюзных рэспубліках — у трыццаць разоў, — кажаў у сваім выступленні наш госць, рэктар Усаесазаюза дзяржаўнага інстытута кінамаграфіі А. Грошаў.

— Такі рост кінавытворчасці ў нашай краіне дазволіў уцягнуць у яго многа новых творчых работнікаў. Вылучыліся маладыя талентавыя кадры. Разам з тым у масавую кінавытворчасць «прыплылі» людзі менш талентавыя, а то і проста з пасрэднымі дадзенымі. Таму на нашых экранх, побач з выдатнымі творами, многа паўляецца шэрых, нецікавых фільмаў. Вось чаму цяпер ставіцца пытанне не аб далейшым пашырэнні кінавытворчасці, а аб тым, каб дамагчыся яе больш высокага ідэяльна-мастацкага ўзроўню. Аб гэтым, дарэчы, ішла гаворка на IV пленуме Саюза работнікаў кінамаграфіі СССР.

Да работы на нацыянальных студыях, у тым ліку і беларускай, прыцягнута цяпер вялікая група творчай моладзі — выпускнікі Інстытута кінамаграфіі. Да творчых пачынаў маладых рэжысёраў, акцёрку і апэратараў трэба ўважліва ставіцца, усяляк падтрымліваць іх добрыя задумкі. Прамоўца іх падтрымаў прапановы М. Фігуроўскага, лічыць, што калі ліквідаваць сцэнарны адрэз і арганізаваць справу так, каб сцэнарый і рэжысёр працавалі ў творчай садружнасці, дзі гэта паставіць першага ў залежнасці ад другога. Тады не будзе прафесіянальных сцэнарыйстаў, якіх мы павінны выхоўваць.

З вялікай увагай была выслухана прамова міністра культуры БССР Р. Я. Кісялёва.

— У дні ўсенароднага палітычнага і працоўнага ўздыму ў нашай краіне, — кажаў ён, — усё работнікі культуры, у тым ліку і кінамаграфісты павінны выйсці на прядні рубж камуністычнага будаўніцтва. Нашы работнікі літаратуры і мастацтва яшчэ ў вялікім даўту перад народам, які чакае высокамастацкіх твораў аб героях сучаснасці.

Р. Кісялёў гаворыць, што калектывы студыі «Беларусь-фільм» і Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў усё яшчэ не зрабілі адвадзенага вывадаў з той крытыкі ў адрас беларускіх кінамаграфістаў, якая была выказана ў дакладзе К. Т. Мазаўрава на XXV з'ездзе Кампартыі Беларусі. У 1961 годзе наша студыя «Беларусь-фільм» не выпусціла такіх работ, якія б вылучылі яе ў лік перадавых кінастудыі Савецка-

га Саюза. Больш таго, былі дапушчаны сур'ёзныя зрывы ў рабоце, у прыватнасці, пры выпуску карціны «Нашадні Макара Маркаўца». Есць недахопы і ў дзейнасці студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў. Сёлетня гэтай студыі трэба стварыць вялікую работу «Беларусь на ўздыме пасля рэанімацыі XXII з'езда КПСС» — фільм, у якім павіна быць адлюстравана барацьба беларускага народа за выкананне гістарычных планаў будовы камунізма.

Р. Кісялёў адзначае некаторыя ажурыяленне ў рабоце студыі «Беларусь-фільм» у сувязі з прыходам новага кіраўніцтва і працоўнага маладых творчых работнікаў. Творчае аблічча кінамастацтва вызначаюць карціны на сучасныя тэмы аб людзях сённяшняга дня. Паказаць чалавека — будаўніка камуністычнага грамадства — вось генеральная лінія развіцця савецкай, у тым ліку беларускай кінамаграфіі. Калектыву нашай студыі павінен адлюстроўваць на кінаэкране вобразы рабочага класа, калгаснага сялянства, вучоных, будаўнікоў, якія сваёй працай будуюць камунізм.

У спрэчках таксама выступіў апэратар Ул. Акуліч, гуканяператар К. Вак, нашы госці з Кіеўскай кінастудыі імя А. Дзюжэнікі — рэжысёр А. Швачко і апэратар М. Толчыч, член мастацкага савета «Масфільма» І. Маневіч і рэжысёр той жа студыі М. Швейцар.

Уздзельнікі сходу прынялі рэзалюцыю, якая вызначае мерапрыемствы па ўздыму беларускага савецкага кінамастацтва.

У Бабруйску вось ужо шосты год працую адзіны ў рэспубліцы калгасна-саўгасны перасоўны драматычны тэатр. Тэатр гэты — самы малады. Але яго добра ведаюць гледчыя Бабруйска, Светлагорска, Салігорска. Ён пабіваў у многіх гарадах і раённых цэнтрах, у калгасных і саўгасных вёсках. Толькі летась спектаклі тэатра прагледзла 180 тысяч гледцоў. З 470 спектакляў 364 былі пастаўлены ў вёсцы.

Мне даялася бачыць некаторыя спектаклі тэатра не толькі на яго асноўнай базе ў Бабруйску, а і на клубных сценах калгасу і саўгасу, гутарыць з многімі гледчамі. І заўсёды адчуваецца, што тэатр гэты любяць і вёсцы. І вельмі любяць.

Сёлетня прапанова слухаючы ў калгасным універсітэце культуры сельгасарцелі «Перамога» была запланавана лекцыя аб тэатральным мастацтве. Калгаснікі да гэтага прагледзілі многа спектаклі Бабруйскага тэатра. І калі па іх просьбе група вядучых артыстаў прыхрала на заняткі ўніверсітэта культуры, у глядзельнай зале клуба сабралася столькі слухаючы, што, як кажучы, і яблыку не было дзе ўпаці.

Калгаснікі з выключнай увагай слухалі лекцыю аб савецкім тэатры, з якой выступіла артыстка Т. Бандарчык. А затым прагледзелі сцэны са спектаклямі М. Горкага «Ягор Булычын і іншыя» і М. Заруднага «Антэй» ў выкананні заслужанага артыста БССР Лаўрова, артыстаў Масцэрава, Мацкевіч, Агравары, Федчанкі і іншых.

А потым даяркі, пастухі, буракаводы, кукурузаводы, механізатары ўсхвалявана, са шчыраю любоўю і зацікаўленасцю абмяркоўвалі тое, што чулі і бачылі. У іх выказаных адчуваннях вялікая прага да тэатральнага мастацтва. Яны шкадавалі, што тэатр быў по тут рэдкім. Калгаснікі мелі рацыю. Аднак вельмі многа перасоўны тэатр адзіны ў рэспубліцы. Праўда, абласны і рэспубліканскія тэатры робяць эпізодычныя выезды. Але ж яны звычайна выступаюць толькі ў раённых цэнтрах, бо выезд у вёску для іх нерэнтабельны.

Таму, здаецца, паспела пытанне арганізаваць па прыкладу Бабруйскага, перасоўны калгасна-саўгасны тэатры і ў іншых гарадах (можна іх назваць і інакш). У рэспубліцы да Вялікай Айчыннай вайны было некалькі такіх тэатраў і яны карысталіся вялікім поспехам. Некаторыя могуць сказаць: навошта ісці па гэтым шляху, трэба больш арганізаваць народных тэатраў.

Ніхто гэтага не адмаўляе. Але павярнуем. У Бабруйску цяпер працуюць два народныя тэатры. Яны маюць цікавы рэпертуар. Артысты ў гэтых тэатрах: слесары, сталары, рабочыя, настаўнікі... Усе яны працуюць на прадпрыемствах, ва ўстановах. І толькі як аматары вольны час аддаюць тэатру. Такія тэатры трываюць выключна на энтузіязме іх удзельнікаў і нават пры ўсім жаданні яны не здолеюць часта выязджаць у калгасы і саўгасы.

Калі б у кожнай вобласці працаваў адзін ці два калгасна-саўгасны перасоўны тэатры, нахалт Бабруйскага, працуюці вёскі толькі б шчыра дзякавалі за гэта. Спектаклі такога тэатра на вёсцы карыстаюцца не меншым поспехам, чым выступленні гастролёраў з вобласці ці сталіцы рэспублікі. Сталічны тэатры, відаць, менш прыстасаваны да выступленняў на вёсцы, чым, напрыклад, тэатр «на колах», якім з'яўляецца Бабруйскі. Ён мае разборныя сцэны, дэкарацыі і іншае абсталяванне, якое можна хутка і лёгка ўстанавіць не толькі на сцэне раённага Дома культуры, але і ў калгасным клубе.

А як жа зрабіць, каб нашых вядомых і паважаных артыстаў сталічных тэатраў добра вядалі і бачылі на сваіх сценах калгаснікі, рабочыя саўгасу? Мне здаецца, што дзеля гэтага трэба практыкаваць іх выступленні ў спектаклях перасоўных тэатраў. Чаму б, напрыклад,

Ул. Дзядашчу з Мінска або Ф. Шамаву з Віцебска не ўключыць у адну з п'ездэк Бабруйскага тэатра?

І яшчэ.

У адказ на заклік партыі ў вёску едуць інжынеры, тэхнікі, партыйныя і савецкія работнікі. Тут застаецца працаваць моладзь, выпускнікі дзесяцігодкаў, працуючы заочнікі сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў. Але паставіць знясіці дзе-небудзь кіраўніцтва мастацкай самадзейнасці ў калгасным клубе з вышэйшай адукацыяй, скажам, з тэатральнага інстытута. У Бабруйскім раёне такіх людзей няма. Няма іх нават і з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй. А моладзі здольнай, талентавай вельмі многа. Хто ж дапаможа ёй? Зноў жа, пакуль на пастаянную работу ў вёску не едуць спецыялісты, маглі б дапамагчы перасоўнікі. Хочацца прывесці прыклад з таго ж калгаса «Перамога».

Яшчэ летась даяркі ўзялі перад праўленнем пытанне аб арганізацыі драматычнага гуртка.

— Я не супраць, — гаварыў старшыня. — Вельмі добрая справа. Але хто ж кіраваць будзе?

— Давяйце папрасіць дапамогі ў Бабруйскага тэатра, — прапанавалі камсамольцы.

Там пайшлі на сустрачку, падтрымалі ініцыятыву. Калектыву тэатра вырашыў стварыць у гэтым калгасе «тэатр-спадарожнік», які б на клубнай сцэне паўтараў спектаклі прафсаюзаў.

Кіраваць «тэатр-спадарожнікам» узялася старэйшая артыстка Тацяна Андрэўна Бандарчык. Уздзельнікамі калгаснага тэатра сталі даглядчык кароў Васіль Шкрадзюк, даярка — былая дзесяцікласніца Л. Смак, маладая калгасніца В. Шкрадзюк, механізатар, сакратар камсамольскай арганізацыі М. Шкрадзюк і іншыя. Вырашылі паставіць спектакль «Лявоніха на арбіце» А. Макаёнка. У многіх з выканаўцаў раскрыліся пэўны таленты. Яны любяць тэатр, усведамляюць яго прызначэнне і выхавальную ролю.

Мяркую арганізаваць такі тэатр і моладзь калгаса «Гігант», дзе хутка будзе здадзена ў эксплуатацыю клуб з вялікай глядзельнай залай і ўсімі іншымі выгодамі.

Калі б кожны прафесіянальны тэатральны калектыву арганізаваў на вёсцы хоць па аднаму тэатру-спадарожніку, як гэта зрабіў Бабруйскі тэатр, карысць была б вельмі вялікая.

Мастацтва з кожным днём усё больш становіцца кіраўніцтвам рэдасці, узбагачае духоўныя скарбы чалавека — будзучыні камунізма. Жыццё патрабуе лепш задавальняць эстэтычныя патрэбы нашага сельскага глядача.

А. ГАРЭЛІК, Бабруйск.

Сорак пяць спектакляў

Калектыву Пінскага народнага тэатра паказаў працоўны горада сваю новую работу — драму К. Фіна «Затрыманні на вуліцы». Галоўныя ролі выканалі работніца фабрыкі мастацкіх вырабаў, артыстка народнага тэатра Н. Нікольская, служачы Пінскага аэрапорта Н. Болтуха, майстар швейнага ігра гарпракамбіната О. Куціца, студэнт гідромеліяраўскага тэхнікума, артыст народнага тэатра М. Еўдасін і іншыя. Рэжысёр спектакля — заслужаны дзеяч культуры БССР І. Сявольскі.

Прэм'ера прайшла з вялікім поспехам. У гэтым сезоне артысты народнага тэатра паказалі ўжо гледчам спектаклі: «Сады п'еці» па п'есе В. Маса і Н. Куцічкі і «Вечар беларускіх вадзівіляў».

Народны тэатр 45 разоў у гэтым сезоне выступіў на сценах калгасных, сельскіх клубуў і дамоў культуры Пінскага, Іванаўскага, Столінскага, Драгічынскага і Лагішынскага раёнаў.

Цяпер калектыву народнага тэатра рыхтуе да пастановаў камедыю Д. Угумова «Чмадан з наклеяй».

Сустрэча з мастакамі

Работнікі Палаца культуры прафсаюзаў сталіцы арганізавалі сустрачку рабочай моладзі з мастакамі. У гэтым калгасе «тэатр-спадарожнік», які б на клубнай сцэне паўтараў спектаклі прафсаюзаў.

Кіраваць «тэатр-спадарожнікам» узялася старэйшая артыстка Тацяна Андрэўна Бандарчык. Уздзельнікамі калгаснага тэатра сталі даглядчык кароў Васіль Шкрадзюк, даярка — былая дзесяцікласніца Л. Смак, маладая калгасніца В. Шкрадзюк, механізатар, сакратар камсамольскай арганізацыі М. Шкрадзюк і іншыя. Вырашылі паставіць спектакль «Лявоніха на арбіце» А. Макаёнка. У многіх з выканаўцаў раскрыліся пэўны таленты. Яны любяць тэатр, усведамляюць яго прызначэнне і выхавальную ролю.

Мяркую арганізаваць такі тэатр і моладзь калгаса «Гігант», дзе хутка будзе здадзена ў эксплуатацыю клуб з вялікай глядзельнай залай і ўсімі іншымі выгодамі.

Калі б кожны прафесіянальны тэатральны калектыву арганізаваў на вёсцы хоць па аднаму тэатру-спадарожніку, як гэта зрабіў Бабруйскі тэатр, карысць была б вельмі вялікая.

Мастацтва з кожным днём усё

СПЕКТАКЛЬ НАРАДЗІУСЯ ТУТ

Ужо каторы год Ісцэ драматычны калектыв Магілёўскага педагогічнага Інстытута. Яго студэнты-гурткіцы з поспехам ставілі такія спектаклі, як «Кухарка» А. Сафронава, «Няроўны бой» В. Розава, «Кветкі жытня» М. Пагодзіна. Летас драматычны калектыв педінстытута на Другой тэатральнай ярыне выйшаў на першае месца срод іншых самадзейных калектываў Магілёва.

Але здарылася так, што ў пачатку гэтага года кіраўнік тэатральнай самадзейнасці інстытута С. Каленскі выехаў з Магілёва, і яе ўдзельнікі засталіся без рэжысёра. Усім хачелася каб работу гуртка ўзначаліў хто-небудзь з вопытных актёраў абласнога драматычнага тэатра. Параўнішы, гурткіцы вырашылі запрасіць у якасці кіраўніка народнага артыста РСФСР Мікалая Ільча Радзіёнава. Ён не адмовіў і ў просьбе самадзейным артыстам і загадаў ставіць спектакль на грамадскіх асновах. Гэта яшчэ больш урадавала гурткіцаў.

Разам з новым кіраўніком яны пачалі думаць аб рэпертуары. Ады праранавалі ўзяцца за пастаноўку класічнага твора, другая раілі працаваць над якой-небудзь п'есай савецкага драматурга. Але тут нехта ўспомніў: «Пакажыце! А што калі мы возьмемся пра ставіць п'есу свайго таварыша — студэнта-выпускніка Вале-

рыя Атрашкевіча, якую ён толькі што напісаў?»

М. Радзіёнаў і ўдзельнікі калектыву, уважліва пазнаёміўшыся з драматычным твора пачынаючага аўтара, прыйшлі да агульнай думкі: трэба ставіць Усіх вельмі зацікавіла, што В. Атрашкевіч напісаў сваю п'есу «Жыццё працы» на канкрэтным мясцовым матэрыяле, прывяшчыў яе героям барацьбам магілёўскага падполля, якія змагаліся супраць гітлераўцаў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

У калектыве пачалася ўдумлява і руліва праца над п'есай, бо ў ёй былі і слабыя, недакладныя мясціны. М. Радзіёнаў стараўся дапамагчы маладому аўтару лепш працаваць твор, надаў яму больш выразную кампазіцыю, адліфаваў мову дзеючых асоб. А калі нарэшце пачал пастаноўку гэтай п'есы, рэжысёр на рэпетыцыях царліва, з сапраўдным педагогічным тактам (недарама, ж кажуць, кіраўнік самадзейнага калектыву — гэта перш за ўсё педагог) дабіваў ад выканаўцаў роляў глыбокага раскрыцця характараў дзеючых асоб, звяртаў увагу на кожны жэст і сцэнічны паводзіны ўдзельнікаў спектакля.

Самадзейныя артысты працавалі з вялікім запалам. Рэпетыцыі не спыняліся нават у напружаныя дні экзаменацыйнай сесіі.

І вось прэм'ера спектакля.

Урачыста прагучалі перад заслонай словы «Камсамольцы падпольшчыкі магілёўскага падполля Тамары Русавай, якая загінула ў барацьбе супраць нацызма-фашысцкіх гэтэспектакляў». Задумлена і макіяжыца гукі беларускай п'есы «А ў полі ярба», п'есні Алесі-Вясёлкі — герані п'есы.

Перад глядачом разгортаюцца падзеі 1941 года на часова акупіраванай ворагам Магілёўшчыне. У сямі Сымона Зарэмбы сталі ворагамі два родныя та крывы чалавекі — бацька і дачка. Варушыўся з турмы, Зарэмба пайшоў служыць да немцаў, яго прызначылі начальнікам паліцыі. Дачка Сымона, камсамолка Алеся не можа змірыцца з гэтым. Па натуре чыла, шчыра, спагадліва, яна не ведае літасці да ворагаў.

Барацьба паміж бацькам-збрэднікам і яго дачкой камсамольцаў падпольшчыцаў складалася асцёпны катіт п'есы В. Атрашкевіча. Мужны беларускі народ прадстаўляюць у п'есе, апрача Алесі, не аднаго год Федзя Аляхновіч і Уладзімір Карпавіч. Аўтар імкнецца забяспечыць прыёмна знешняй гераніцы станоўчых персанажаў. Так, ён зусім адмовіўся ад разгорнутых маналагоў, у якіх звычайна выказваюцца патрыятычныя думкі дзеючых асоб. Герой спектакля ворагчы проста і натуральна, без патакці, але глядач выразна адчувае, якія высокія грамадскія пачуцці кіруюць іх учынкамі.

Вобраз Алесі найбольш поўна выписаны аўтарам. Яе ролю ў спектаклі пранікнёна, з эмацыянальнай прыўзняццю выконвае студэнтка В. Шпак. Яна ўлічыла ўсе заўвагі і парады рэжысёра і стварыла прывыбны вобраз Алесі-Вясёлкі.

Студэнт Г. Меркін, выканаўца ролі Федзі Аляхновіча, добра паказвае ў характары свайго героя рамантычна і геранічныя рысы савецкага юнацтва, непакоранага гітлераўцамі. Федзя ходзіць у разведку, удзельнічае ў баявых аперацыях партызан. Схоплены фашыстамі, юнак-камсамолец паўстаў перад імі як увасабленне народнай нянавісці і я-зломнасці. Не ўстрашылі ні ватаніні, ні пагрозны Федзя не выдаў сваіх сяброў-партызан.

Пошукі рэжысёра больш яркіх сродкаў выразнасці дапамаглі глыбей раскрыць у спектаклі тэму ўсена-роднай барацьбы беларускага народа супраць акупантаў. М. Радзіёнаў удава выкарыстаў вядомую п'есю «Свашчэная вайна», якая неспадарна ўплывае на развіццё дзеяння. Наогул увесь спектакль «Жыццё працы» адначасна творчай актыўнасцю рэжысёра-пастаноўшчыка. М. Радзіёнаў імкнуўся, як я магу лепш раскрыць задуму пачынаючага драматурга, прывяшчыў пры гэтым шмат выдумкі ў спектаклі. Рэжысёрская трактоўка вобразу — глыбокая, прадумана кожная дэталі, і таму ўчыні і паводзіны персанажаў пераконваюць глядача.

Вельмі складаны ў п'есе вобраз збрэдніка Сымона Зарэмбы. Сымон пачынае задумвацца над жыццём і паступова трапіць веру ў справядлівае «новай улады». Калі на допыце гестапаўцы пачалі здаквэца з Алесі, Зарэмба не вытрымаў, кінуўся на тата і забіў яго. Ён не прата заступіць за дачку: гэта быў пратэст чалавека, які зразумеў, што яго ашукалі.

Перад выканаўцам гэтай ролі М. Балабоўкам было не-малыя цяжкасці. Справа ў тым, што ў Сымона Зарэмбы жмца тэксту, але ён амаль увесь час прысутнічае на сцэне. Трэба было зрабіць псіхалагічна выразным маўчачне персанажа, каб нават тады, калі Зарэмба ні слова не гаворыць, прысутныя ў зале адчувалі складаную супярэчліваю барацьбу ў душы героя. Сцэнічны вопыт М. Радзіёнава дапамог самадзейнаму артысту знайсці сродкі мастацкага вырашэння гэтага вобразу. М. Балабоўка, працуючы ў са-вядомасці з кіраўніком калектыву, прадуваў раскрыць трагедыю адступніка, які заплямаў сваё сумленне здрадай.

Жыць шчасцем і выгодамі свайго народа, прывяшчыў яму лепшы парыванні — вось якую думку праводзіць рэжысёр перад увес спектакль. Узорам самаадданнага патрыятычнага служэнца народу з'явілася ўсё жыццё Уладзіміра Карпавіча (А. Ялушыцкі). Цудоўна пра-жылі сваё кароткае, але такое яркае жыццё Алесі Зарэмбы і Федзі Аляхновіч.

Позна зразумеў сэнс жыцця Сымон Зарэмба, які ў гадзіну суровых выпрабаванняў здрадзіў савецкім людзям. І аўтар і выканаўца гэтай ролі асудзілі яго рашуча. Ліяня ганьбаван-ня чалавечы вынідаў, які апынуўся ў адным лагеры з нашымі ворагамі, паглыблена ў спектаклі стварэннем саты-рычных вобразу — лёгкадум-най маральна спустошанай Эль-віры (А. Сяргеева) і агіднага, нічэмнага Дзёмкі Шылы (Ю. Палішчук).

Спектакль тэатральнай сама-дзейнасці педагогічнага Інсты-тута цэпла сустрэты грамад-скасцю Магілёва. Заслу-га ў гэтым — перш за ўсё яго пастаноўшчыка, народнага артыста РСФСР М. Радзіёнава.

Маялюк М. ЖЫТНІЦАГА.

ХВАЛЮЮЧАЕ МАСТАЦТВА

У мінулую суботу і нядзелю мінчанам пазнаёміліся з май-старствам выдатнай кубінскай піяністкі Івет Эрнандэс.

Зала акружавага Дома афіцэ-раў перапоўнена. Пачынаецца другое аддзяленне сімфанічнага канцэрта. Вялічч аб'яўляе пра-граму. І раптам засяроджаная цішыня залы паураецца гро-мам алладэсмантаў, калі на сцэну выходзіць невысокая, з дзіцячым выразам твару піяніст-ка. Гледачы сточыя вітаюць па-сланца геранічай Куды — Івет Эрнандэс. У гэты вечар яна выканала разам з сімфанічным аркестрам, якім дырыжыраваў В. Дубоўскі, Другі фартэп'яно-ны канцэрт Рахманінава.

Мінчанам не раз даводзілася чуць генайны твор вялікага рускага кампазітара ў выканан-ні розных музыкантаў. У памя-ці нашых слухачоў добра заха-валася нядаўняе бліскавае вы-ступленне з канцэрта Рахма-нінава выдатнага савецкага пі-яніста Рудольфа Керра. Аднак кубінская артыстка панінула не горшае ўражанне. Праўда, ёй часам не хапала «фізічнай сі-лы», што асабліва дачыць патэтычнай першай часткі і асобных месц у фінале канцэ-рта.

Івет Эрнандэс — піяністка лірычнага плана. І гэта перака-наўча было падкрэслена ў дру-гой частцы рахманінаўскага твора, якую яна выканала на высокім мастацкім узроўні. Асабліва добра прагучаў славу-ты рэчытывы перад рэпрызай другой часткі, які проста і на-туральна падрыхтаваў уступ яе гадоўнай тэмы.

У гэты ж вечар Дзяр-жаўны сімфанічны аркестр БССР выканаў Пятую сімфонію С. Пракоф'ева і «Альба-рада» Равеля.

І красавіка ў зале Беларускай кансерва-торыі адбыўся сольны канцэрт Івет Эрнандэс. Маладая кубінская пі-яністка выканала творы Моцарта, Шапена, Дэ-бюсі, Алябенка і ін-шых кампазітараў. І тут гося з далёнай Кубы яшчэ раз прад-мастравала выдатны лірычны талент.

У гэты ж дні ў Мінску гастраліраваў Дзяржаўны ансамбль п'есні і танца Падднё-вай Асеці «Сімд». Ансамбль пазнаёміў мінчан з яркімі і сама-бытным мастацтвам свайго народа. Многія нумары праграмы, якая была давол раз-настайнай, выконваліся на «бяс». Гэта ў пер-шым чаргу дачыць танцавальных нумароў.

КОНКУРС НА ЛЕПШЫ ПАЛІТЫЧНЫ ПЛАКАТ

Дзяржаўнае выдавецтва БССР аб'яўляе конкурс на лепшы палі-тычны плакат.

У творах, прысланых на кон-курс, павіны знайсці адстра-ванне тых зруч і змяні, якія за-біліся ў нашай краіне пасля ХХІІ з'езда КПСС, дасягненні ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры, навуцы і тэхнікі, а таксама працоўны ге-раізм савецкіх людзей, павіна быць расказана пра вопыт пера-двіжні і навагараў вытворчасці.

У сатырычных плакатах трэба выкрываць гультаяў, дармадаў, паручынінаў працоўнай дыс-цыпліны і правіл сацыялістычна-га супольнага жыцця, усё тое, што перашкаджае будаўніцтву на-машай краіны.

У конкурсе на лепшы палітычны плакат могуць удзельнічаць усё, хто жадае.

Прысланы на конкурс плакаты павіны быць выкананы на папе-ры фарматам 60x84, 60x92, 70x92 або 84x108. Плакат можа быць выкананы ў рознай тэхніцы: акварэлю, гуашу, тэмперай, аломам, а таксама можа быць створаны фотаматам.

Арыгінал прадстаўляецца пад дэкліам.

Прозішча, імя і імя па бацьку, адрас аўтара ўзнавоўца ў асоб-ным запячатаным конверце пад тым жа дэкліам.

За лепшы плакат ўстаноўле-ны наступныя прэміі: адна пер-шая — 300 рублёў; дзве другія — па 200 рублёў; тры трэція — па 150 рублёў; пяць заахвочальных — па 100 рублёў.

Лепшыя плакаты, прызаваныя журы конкурсу, будуць надрука-ваны Дзяржаўным выдавецтвам БССР. Пасля іх выдання арыгіна-лы будуць набыты Міністэрствам культуры БССР для экспаніраван-ня на выстаўках і ў музеях.

Плакаты на конкурс патрэбна накіроўваць па адрасу: Гер-маніс, Ленінскі праспект, д. 79, Дзяржаўнае выдавецтва БССР, «На конкурс».

Апошні тэрмін прыслалі — 20 чэрвеня 1952 года.

Для прапаганда конкурсу за-вядзена журы (старшыня — на-меснік старшыні праўлення «Саю-згасмаста» БССР П. Нікіфару).

На гэтым здымку вы бачыце, як М. Радзіёнаў (злева) гутарыць з аўтарам п'есы студэнтам В. Атрашкевічам (справа) і адным удзельні-каў спектакля М. Балабоўкам.

АГІТБРЫГАДА ПРАПАГАНДУЕ КНІГУ

Працаўнікі калгаснай вёскі Дзяр-жыншчыны добра ведаюць, вы-ступленні агітбрыгады раўнага Дома культуры. Ды як не ведаць! Толькі за апошні два месяцы яна зрабіла 14 выездаў у сельсага-падарныя арцелі і саўгасы, пабы-вала з канцэртамі і ў сваіх сусе-дзях — Іванчы, Стаўбах, Уздзе. Члены агітбрыгады, вопытныя агі-татары і самадзейныя артысты, вядуць прэпаганда рашынай п'ер-ты на сельскай гаспадарцы, у п'ес-ных і частушках услаўляюць пера-двых людзей калгасу, са сцэны якіх выступаюць. Вядома, па-за ўвагай агітбрыгады не застаюцца і тыя, хто цягнецца ў хвасце. Яны, як прывіла, трапляюць у вострыя сатырычныя сіцкі і частушкі.

Работнікі раённай бібліятэкі ўважліва прыглядзіліся да работ свайго Дома культуры.

— Давесці мы арганізуем агіт-брыгаду, — адначасна выказалі дум-ку бібліятэкары.

Раённы аддзел культуры пад-трымаў гэтую ініцыятыву.

І вось агітбрыгада бібліятэкараў зрабіла свае першыя два выезды. Вынікі паказалі, што гэта дзейсны

сродок культурна-асветнай рабо-ты срод чытачоў.

Напрыклад, у калгасе імя Гор-кага агітбрыгада прапагандасткі кнігі выступіла ў чырвоным кутку жытлавагадоўчых фермы. Тут 17 дзярж праслухалі гутарку мета-дыста абласной бібліятэкі імя Пу-шкіна Л. Сандлера аб выніках ра-боты савецкай Пленума ЦК КПСС. Інспектар раённага аддзела культуры Т. Ханецкая зрабіла агу-лаў дэмаў літаратуры, прывяла цікавыя прыклады, якія паказа-лі вылікую ролі кнігі ў працы чалавека. Бібліятэкарка Н. Пры-ёмка пазнаёміла прысутных з бра-шурай З. Забонінай «Даглядна 150 кароў», дзе перадавае дзярка расказвае аб сваіх метадах працы. Былі прачытаны ўрыўкі з гэтай брашуры.

Удзельнікі агітбрыгады прывезлі ў чырвоны куток кнігі і плакаты ў дапамогу цяляціцам, даяркам, паствам.

Такі выезд агітбрыгады зрабіла і ў калгас імя Дзяржынскага.

Тыя кнігі, пра якія влі гутарку члены агітбрыгады срод жыт-ва-

ледаў, сёння не залежася на паліцы раённай і сельскай біблія-тэкі. Імі зацікавіліся многія работ-нікі жытлавадоўчых ферм калгас-у імя Дзяржынскага і імя Гор-кага.

Практыка паказвае, што агітбры-гада бібліятэчкі работніцкай можа паспяхова вясці прапаганду і творы мастацкай літаратуры. Праўда, для гэтага ў склад агіт-брыгады патрэбна ўключыць амі-тара мастацкага чытанья, які ба-маістарска прачытаў верш або ці-кавы ўрывак з таго ці іншага твора.

Савет бібліятэкі склаў графік работ агітбрыгады прапаганда-сткі кнігі на час вясняных работ.

— Вельмі добра будзе, — за-вясла загадчыца раённай бібліятэ-кі Б. Свашчэная, — калі ў рабоце нашай агітбрыгады прымуць ак-тыўны ўдзел і спецыялісты сель-скай гаспадаркі тых калгасу і саў-гасу, куды мы выязджаем з пра-пагандай перадавога вопыту пра-цы лепшых людзей калгаснай вё-скі.

Ап. АЛІН.

ЗБІРАЛЬНІКІ ФАЛЬКЛОРУ

Нядаўна студэнты факультэта тэорыі і кампазіцыі Літоўскай дзяржаўнай кансерваторыі вярну-лі з Ладзіскага і Панявяскага раёнаў, дзе зафіксавалі больш 600 народных п'есень. У час экспеды-цыі ўдзельнікі яе сустрэліся з народнымі сьвакамі, збіралі п'ес-ні, казкі, танцы.

У Шаўляі ўпершыню ў гісторыі літоўскай фальклорыстыкі сабра-ны п'есні гарадскіх рабочых, запі-саныя на скурным камбінаце «Эльня», канцэртнага фабрыцы «Рута» і іншых прадпрыемствах.

У апошнія гады матэрыяльная база кабінета народнай музыкі кансерваторыі значна палепшыла-ся. Вырасла цікавасць студэнтаў да народнай творчасці. У сувязі з гэтым штогод арганізоўваецца па некалькі фальклорных экспе-дыцыяў. Студэнты прывезлі з іх п'ес-ні рыбакі Куршу, калгаснікаў і рабочых Рэтаўскага, Цельшыска-га, Астравскага (БССР) і іншых раёнаў. За час існавання кабінета запісана каля васьмі тысяч твораў народнай музыкі, з якіх больш пяці тысяч — на магнітафонную плёнку.

ГРАМАДСКІЯ ІНСПЕКТАРЫ ПА АХОВЕ ПРЫРОДЫ

Дзяржаўны камітэт Савета Мі-ністраў Беларускай ССР па ахове прыроды зацвердзіў палажэнне аб грамадскай інспекцыі дзярж-камітэта.

Асноўнай задачай грамадскіх інспектараў з'яўляецца праяв-ленне арганізацыйна-масавай ра-боты срод насельніцтва па вы-кананні «Закона аб ахове пры-роды ў Беларускай ССР», прыг-неценне да гэтай работы шырокіх слаўб грамадскіх.

Грамадскія інспектары выдзя-ляюцца з ліку актыўных аматараў прыроды мясцовымі аддзялення-мі і перыячымі арганізацыямі Бе-ларускага таварыства аховы пры-роды, калектывамі лясных і рыб-наловаў, савецкімі, прафесійны-мі і камсамольскімі арганіза-цыямі.

Падобраны ўжо і распачалі ра-боту звыш чатырох тысяч грамад-скіх інспектараў.

УВРАТНЯЯ ЛІТВЕ

Герою сямігодкі, простым людзям рэспублікі прывячаю-чы свае новыя творы прасілі і па-сты Літвы. Нядаўна выйшлі з друку зборнік аповядаў «Цяплыя рукі» І. Мікелініска-са, зборнік вершаў А. Балткіса, Б. Мадзеўчуса, В. Гедрэ.

У часопісе «Пяргаліс» («Пера-мога») надрукаваны роман «На вадлікім полі» Р. Ванкаўскаса. Твор знаёміць з сённяшнім жыццём рабочага класа рэспублі-кі, вырашае праблемы саб-роўства і каханья. Роман атры-маў станоўчую ацэнку чытачоў.

КАЛЯРОВАЯ КІНАНАРЫСЫ

На літоўскую кінастудыю ў Ат-лентцы прыйшла тэлеграма. У ёй кінааператары паведамлялі, што здымкі новага нарысу «Два бера-гі» ідуць паспяхова. Документа-лісты З. Пушляў і Г. Мікалюскас знялі першыя тысячы метраў кі-настужкі.

Новы каляровы нарыс пазна-ёміць гледачоў з чэжым, цікавым, поўным працоўнай рамонты жыццём літоўскай рыбакі ў паў-днёвай Атлентыцы.

«Два берагі» — адзін з фільмаў літоўскай кінаадукацыйна-тэлевізій-най выдучы рэспублікі с'я-лета. Рэжысёр Л. Матувічус на-пачаў здымкі каляровага нарысу «Ляці, наша п'есня!» Фільм пры-свечаны заслужанаму Ансамблю п'есні і танца Літоўскай ССР. Ка-дры расказваю пра творчы шлях аднаго з лепшых мастацкіх калек-тываў рэспублікі.

СКАРБНІЦА ВЕДАЎ

Бібліятэка Акадэміі навук Лі-тоўскай ССР — адна з буйней-шых у краіне. У фондах яе — больш паўтара мільяна кніг.

КОРАТКА

Літоўскія паэты пе-ралазілі на родную мову вершы Я. Коласа. Збор-нік народнага п'есняра Беларусі выйдзе з друку ў сярэдзіне года.

Нядаўна Дзяржаў-нае выдавецтва мастац-кай літаратуры выдала зборнік вершаў М. Танка «След бліскавіцы» на лі-тоўскай мове.

П'ісьменнік А. Гудай-ціс-Гудайціс напісаў п'есу «Дуля» імя прыс-вечана нашаму сучасні-ку. Твор гэты паказаў гледачам Панявяскай драматычнай тэатр.

У Вільнюсе адрыўка вы-стаўлена твора на-роднага мастака Літоў-скай ССР скульптара І. Мекінаса. На выстаў-цы экспанавана каля 150 лепшых работ, ство-раных за пасляваенныя гады.

На працягу апошніх год адзін са створыў маістароў слова В. Мі-калявіц-Пуцінцас пра-куе над вялікім раманам «Пастаяны падзеі» ра-манна аднаасобка да часоў перастанка літоўска-ска-літоскіх і польскіх бе-ллі за зямлю і волю ў 1863 годзе. Адна з дзею-чых асоб нігі — белар-ускі рэвалюцыянер-дэ-макрат К. Каліноўскі.

Нядаўна ў клубе Саю-згасмастаў Літоўскай ССР адбыўся вечар прысвечаны творчасці В. Мікалявіц-Пуцінцаса. Аб літаратурнай дзейнасці ўсім пісьменнікам расказаў А. Веніцлава. З гэтым удзельнікі вечара прас-лухалі фільм з другога збор-ніка рамана «Паўстан-не».

ПАКАЗ ВЕНГЕРСКІХ КІНАФІЛЬМАЎ

Шырокая папулярнасцю кары-стаюцца ў беларускіх гледачоў венгерскія кінафільмы. Толькі за апошнія пяць год на экраны Беларусі дэманстра-валася звыш 50 мастацкіх філь-маў вытворчасці кінастудыі Венгерскай Народнай Рэспублі-кі. З вялікім поспехам прыйшлі кінакарціны «Баявое хры-шчэнне», «Буря», «Заходняя зона», «У салдацкіх мундзіры», «Троўныя гады», «Лейла і Га-бар», «Апоўначы» і іншыя.

У сувязі з 17 гадавінай з дня вызвалення Венгрыі Савецкай Арміяй у гэтыя дні на гарад-скіх і сельскіх экранах Белар-усі праводзіцца шырокі паказ фільмаў Венгерскай Народнай Рэспублікі.

На экраны кінастудыі і клубы паказваюцца кінакарці-ны «Кантрабандысты», «Абла-ва», «Бездна», «Домік пад скаламі», «Учора», «Світае», «Ахвотны на пагас», «Бяссон-ныя гады», «Некалькі кроку да граніцы» і інш.

Цікавую гісторыю расказвае гледачам мастацкая кінаопе-рада «Трыццаць дзевятыя бры-гада», пастаўленая на матывах аповядаў вядомага венгерска-га пісьменніка Фрэдрыша Бар-каша. Гэта — фільм аб ба-рацьбе працоўных Венгрыі за маладую савецкую рэспубліку ў 1918 годзе.

У гэтыя дні беларускія гледач-

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Паванам таварыш рэдактар! Не маючы п'янасці ўсім да-казва персанальна, прашу праз Вашу газету выказаць маю глы-бокую удзячнасць арганізацыям і таварышам, якія палічылі мяне ў сувязі з маім 50-годдзем. Тарас ХАДКЕВІЧ.

КАДР З ФІЛЬМА «СТРЭЛБЫ І ГАЛУБЫ»

Кадр з фільма «Стрэлбы і голубы».

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Пасля паражэння мададой Вен-герскай Савецкай рэспублікі. Карціна створана на матывах аднайменнага рамана Шандара Тапта.

Р. ЗАЙЦАУ.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗГУР, А. І. БУТАКОУ, К. Л. ГУБАРЭ-ВІЧ, В. Ул. ІВАШЫН, А. Н. МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), П. Ф. ПРЫХОДЗЬКА, Р. К. САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), М. Г. ТКАЧОУ, І. З. ШАРАХОВСКИ, І. Б. ШАЦІЛА, Р. П. ШЫРМА.